

Tańce niestylizowane

materiał do nauki samodzielnej Pracowni Tradycji Polskiej
Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Szczecińskiej „Krag”
Pałac Młodzieży — Pomorskie Centrum Edukacji w Szczecinie

Grupa: Krag, 16 kwietnia 2021 r.

Prowadzący: Artur Kotwas, Paweł Sokołowski

Wiwaty

Wiwaty to jedne z bardziej żywiołowych tańców w Polsce, charakterystyczne dla Wielkopolski, ale tańczone także na Ziemi Lubuskiej i w regionach graniczących z Wielkopolską. Wiwaty tańczono parami, pojedynczo lub w grupie, ustawione luźno lub w szeregu za parą zamawiającą. Kroki wiwatów mogą być oparte na chodzie, lekkim biegu, krokach dosuwanych lub na obrotach. Często tancerze dzierżyli w dłoniach atrybuty: tancerka białą chusteczkę, tancerz kieliszek lub obrzędowy bat.

Etnograficzna mapa
Polski

Wiwatem rozpoczynano wesela, zabawy i inne uroczystości gromadzkie. Nazwy wiwatów pochodzą od początkowych słów przyśpiewek, śpiewanych, podobnie jak w innych regionach kraju, przed kapelą tuż przed rozpoczęciem tańca. Przyśpiewka kierowana jest do wybranej osoby, może być związana z miejscowością lub ogólnie z okolicznością wykonania. Są wiwaty weselne, „wiwaty dla swatów”, „wiwaty dla ojców”, ale też wiwaty od nazw miejscowości czy regionu np. Domachowa czy od Szamotuł. W czasie wesela taniec ten rozpoczynali para młoda lub starszy drużba z drużbiną, czasem też rodzice młodych lub któryś z dostojnych gości. Tańczono wiwaty także podczas wioskowych zabaw, ale wtedy nie miały one tak uroczystego charakteru.

Wiwaty tańczono parami, pojedynczo lub w grupie. Tempo tańca – w zależności od okoliczności i podregionu – może być umiarkowane lub żywe, metrum 2/4, 2/8 lub 3/4, 3/8. Taniec rozpoczyna mężczyzna, który zaprasza do tańca wybraną partnerkę oraz inne pary, a zawołaniem prosi kapelę o wiwata podając nazwę lub śpiewając fragment przyśpiewki. Jeśli zamawiający taniec woła „za soby proszę”, wówczas pary ustawiają się za parą przodującą lub w luźnej grupie w izbie, gdy zaś woła „za soby i przed soby”, wówczas pary ustawiają się najczęściej na linii koła. W zależności od tempa wykonania, kroki wiwatów mogą być oparte na chodzie, lekkim biegu, krokach dosuwanych lub na obrotach (tzw. krokane).

Podczas szczególnych uroczystości, np. wesel, charakterystycznym atrybutem tancerki była trzymana w prawej ręce ułożona w plisy biała chusteczka, a męczyzny obrzędowy bicz z sarnią nóżką (harapnik). Niekiedy pojedynczy mężczyźni podczas solowego tańca w rękach trzymali także kieliszek i butelkę. Wiwat składa się zasadniczo z dwóch części: w pierwszej, zwanej „podbieganiem” (czasem „adoracją”) pary w ujęciu otwartym przesuwają się po obwodzie koła pod słońce, stąpając drobnym krokiem, zbliżonym do bieranego. W drugiej części następuje szybkie wirowanie par, prostym krokiem z nogi na nogę, przy obciążeniu prawej, w ujęciu zamkniętym w prawo. Poprzedzone było ono bardzo krótko tańczoną polką. Najczęściej po wirowaniu następuje energiczne zatrzymanie, po którym mężczyzna przytupuje. Wiwat był grany jako pierwszy w suicie tanecznej i wprowadzał tańczących do ogólnej żywiłowej zabawy. Po nim następowały przodek, równy i inne tańce.

Wiwaty

Materiał wideo:

<http://tance.edu.pl/pl/lessons/show/dance/678>

Wiwat biskupiański

Wiwaty, to najbardziej rozpowszechnione i charakterystyczne tańce Wielkopolski. Są one przykładem najstarszych form tańca ludowego, tak pod względem muzycznym, jak i choreotechnicznym. Wiwaty można tańczyć parami, pojedynczo lub w grupie. To jeden z bardziej żywiołowych tańców w Polsce. Tempo, w zależności od okoliczności i podregionu, może być umiarkowane lub żywe, metrum 2/4, 2/8 lub 3/4, 3/8 (zmiany tempa następują często nawet w obrębie jednego tańca). Innymi charakterystycznymi cechami Wiwatów są: powiązanie rytmu i kroków z pieśnią, nieregularna budowa muzyczna, dowolne rozmieszczenie akcentów, czy tradycyjny sposób rozpoczynania tańca (introdukcja).

Wiwat biskupiański

Wiwaty oparte są na prostych formach ruchu, chodu, biegu, chodo-biegu, krokach dosuwnych, dostawnych lub obrotowych, tzw. „krokanych” (z równomiernym przenoszeniem ciężaru ciała z nogi na nogę), tańczone są na całej stopie dookoła wspólnej osi pary. Tańczący stosują swobodne, ale zgodnie z muzyką rozmieszczone akcenty. Mężczyźni wykonują czasem podskoki z akcentem, tupnięcia (szczególnie przy wiwatach z batami), przysiady lub krzyżowanie nóg w podskokach. Często tancerze posiłkują się atrybutami: tancerka ma w dłoni białą chusteczkę („wiatkę”), tancerz kieliszek lub obrzędowy bat.

Wiwatem rozpoczynano wesela, zabawy i inne uroczystości gromadzkie. Czasem było to nawet obligatoryjne, np. na Biskupiźnie, gdzie najpierw tańczono wiwata, następnie przodka, po nim równego i dopiero inne tańce.

Wiwat Biskupiński to jeden z wielu występujących wariantów tańca. Jak sama nazwa wskazuje, jest on charakterystyczny dla Biskupizny (południowy region Wielkopolski). Cechuje się szybszym tempem, w odróżnieniu od występujących w środkowych i północnych regionach Wielkopolski, wiwatów granych w tempach nieco wolniejszych i bardziej zróżnicowanych.

Wiwaty przyjmują różnorodne nazwy, które pochodzą od początkowych słów pieśni, np. Wiwat bratu mymu, Karolinka, Dzisiej, dzisiaj, lub od sytuacji, np. wiwat weselny, wiwat adoracyjny, lub też od nazwy miejscowości, np. wiwat od Śmigła, wiwat od Morownicy, wiwat od Domachowa, czy właśnie Wiwat Biskupiański. Nierzadko też nazwa tańca pochodzi od charakterystycznych cech kroku, czy obrazu tanecznego, np. wiwat w krzyż, wiwat weksel.

Wiwaty

Materiał wideo:

<http://tance.edu.pl/pl/lessons/show/dance/748>

Materiał audio:

[http://tance.edu.pl/uploads/files/Muzyka do pobrania WIWAT.wav](http://tance.edu.pl/uploads/files/Muzyka_do_pobrania_WIWAT.wav)